

MATRIMONIUM.

Quoniam
menda in con-
tingo zeloty.
pia.

neque ultra citroque feso pati; & qui quin sibi belum indicant, pacem servare non possunt. Filii carent? Doloris causa est. Filios habent? hi vel virtute, vel ingenio defituti sunt; miseri, & ingratii. *Abbas Boileau in delectis finitimiis.*

*Mendacium
periculum
concupiscentiarum,
&
privi corrum-
ptus.*

Zelotypia magis metuenda, quam fames est, quam morbi, quam ferrum, & ignis. Qui illam experti sunt, de eadem fatis digne verba facere possunt. Quis confolari hominem potest, qui aeternis lancinatur uxoria fidiis suspicitionis? Quibus oculis hanc potest intueri? Attamen hac nihil illi charius esse debet. Quocumque se vertat, nomini agititudinis causas inquietat; intercessus dumtaxat sonnos trahit; metuit, ne mensa sibi sit in laqueum ad se decipiendum, sibi venenatis dapibus mortem inferendarum. Amici nullum ipsi assertore valent solatium; negotia, converstationes, voluptates malo ipsius mederi non possunt. Jure Salomon morti zelotypianam comparabat. *Sanctus Christoforus in Opere.*

Si ad examen vocentur circumstantiae, & qualitates nuptiarum mundi, nihil occurret ex iis, que constitutum characterem nuptiarum Sanctorum Filii Dei cum Ecclesia. Diceres contra affinitates, que per magnum hoc Sacramentum necuntur, hodierna die contractus esse, ubi ultra citroque conjuges emuntur, & vaneunt.

MENDACIUM,

Duplicites, Calliditas, bona Fides, Sinceritas, Christiana simplicitas.

MONITUM.

N Concio de fidelite, & bona fide, qua cum hominibus agendum est, necessario omnes hi simili sunt attingendi; ita ut quacumque ex parte hoc argumentum spectetur, seu contra duplicitatem, & sequitur mendacium invenatur Oratio, sive ad sinceritatem, rectitudinemque honestorum, verborum discentem ordinem habent, non autem materialiter & sermonis argumentum immutare juxtam canonom illum, quem series acutum, non posse aliquem efficaciter ad virtutis exercitationem impelli, nisi ab opposito via derreveratur.

Tunc nihilominus argumento id, inquit peculiare, quod virtus, oppositumque virtutum facile dividere possent, ac scilicet pertrahant, argue ferme intra bellos cancellos coerceri, exempli gratia, ut astu ac mendacio avenerit, vel ut se bonam fidem relisi in omnibus fervidam exciterit Auditor. Atamen, tunc hic argumentum simul invenit quodam veluti vinculo nixa cohersans, integrum mihi esse vacus sum, de illis sub uno titulo pertrahit, operibus enim ipse multum copio fugere, quod alterius argumento ita ipse accommodata, ut nullo modo alteri convenire. Passim est etiam hoc ipsum cum aliis pluribus, de quibus egimus, nequam quendam habere, veluti cum hypocritis, qui simulatio est, ac species mendaci, & cum adulatio, qui fallit, & fecit; cum prodicio, & perfidio, quas alii titulis adjectimus, ac quibus paucis tantum, obterisque in presenti arringeremus. Ceterum argumentum hoc quicunque verius, magis exigit morum enumerationem, quoniam, officia omnia, omniaque negotia resipici: praeversusquod magna rerum, instructionum, & charitatem variorum existit, ut regam vita rationem quoque, que in statu, & conditione amplectatur.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex concionum hujus argumenti Structura.

I. Inceritati, bonaque fidei, civilis societas innititur; omne commercium incumbit; ac per eam inter homines pax, & concordia fovertur. Nullum ergo utilius, & in quo mortalium omnium res agatur, argumentum pertractandum assumeremus, quam definieritate, & bonaqua fide, qua omnibus in rebus agendum est, sermonem instituimus. Verum quodammodo ubi de re agitur private mortales fieri nullo habent in discrimine sanctissimas, sacratissimasque leges, ad sinceritatem, bonanque fidem fervandam, nulla ac melius excitare vos posse credidi, quam si vobis meridianam luce clarius probavero: 1. Spiritui Dei, & Christianae religionis nihil magis adverferi, quam spiritum mendaci, verfutis, & calliditatis. 2. Nihil hoc magis contrarium esse humanae, & civili societati, quoniam haec omnium turbatum, & diffusum, quibi accident, causa. 3. Nulla re maiorem mentis, & cordis corruptionem indigitar, quam habitu mendaci, atque in omnibus, que aguntur negotios, dolum, atque astum adhibendi. Hec est totius concionis pars.

1. Nihil magis adverfatur spiritui Dei, & Christianae religionis, quam mendacium, dolus, & sinceritas defectus; quis enim nescit, Deum eamdem esse virtutem, aquitatem, ac immutabilem rectitudinem: illum in promissionibus suis fidelem esse, inquit Apo-

stolus; & totum Celum ordinem, totumque rerum naturam potius defecutum, quam vel unum jora ex legge, quam tradidit, & ex verbo illius interpretat. Dolus ergo, & simulatio natura, ac maxima effortus laboris, & negotiorum, necnon erga hominum genus rarissima. *Totus mundus in malis potius est.* 1. Jo. 5. 2. Duplicitas, simulatio, & dolis vita sunt, quae maxime oditum, a quibus maxime cavendum est, & quae maxima parunt detrimenta; nihilominus illa effigere non conatur, quia amor proprius, ac utilitas nostra feste illis accommodantur.

VI. 1. Vehementer errant, qui christianam sinceritatem, & simplicitatem pro stupidiitate, ac defectu mentis interpretantur. 2. At vehementes adhuc errant cum veritatem ac dolum veram prudentiam putant.

VII. Cur Deus a Christifidelibus petat puerorum sinceritatem, atque simplicitatem.

1. Quia aptissima, vel dicam melius, unica tuenda innocentia, evitandique peccati, ratio est semper agere secundum conscientiam, & cum rectitudine cordis, quam nulla cupiditas, ac nullus cogitatio detorquere potest. 2. Quia haec dispositio est maxime opportuna ad virtutes omnes acquirendas, & exereendas. 3. Haec melior, & facilior via est omnia munera sua obsequi, Deoque fidem fervandi.

1. Mortalium omnium interest oditis mendacium, & calliditatem; sive enim malorum omnium est causa, que acciderint, & hodie in terris accident. 2. Difficultas ab alienis dolis cavendi, & dolor, quo ex fraudibus, pravae aliorum fidei confundimur, causa esse debet, ne quicquam fallamus.

IX. 1. Qui dolo, ac verfutis uitio, ut proximum fallat, se ipsum proximum fallit, & in se ipsum operatur. 2. Non potest fallere Deum, qui pravam illius intentionem videt, omnisque cordis suus seruitur.

Hoc dicit Bib. Tom. III.

MENDACIUM.

65

secutitate, cum quilibet in illo unum vacabit, quomodo os sublinias, ac in errorem impellat hic quidem sicut, illo adverfatur, aliis competitorem? Qualibet auctor, ac vita conditio non aliud efficit ultra quam latrociniu, & universa terra non aliud quam aries; ubi homines sibi mutuo digladiarentur, ac nullam ultro citroque fidiem haberent. E contra vero si bona fides, sinceritas, ac fidelitas ibi regnarent, mundus iugis, tranquillaque pace perfueretur. Quapropter lex Evangelica, qua uniuersitatem charitati, fidelibus omnibus praescribit, & etiam atque etiam commendas simplicitatem, & sinceritatem tamquam unitorem unionis, que inter fideles omnes efficit, tueri rationem. 3. Si mendacium, altus, & fidei defectus civili societatis tamquam afferent periculum, tertio loco addi posse mihi videtur; eos, qui prater ingenium in humanis vita, proclives, longa fallendi consuetudine validam contrarerat habitum, homines effici non solum prava natura, cum quibus nulla est iniqua necessitudo, ubi hujus farina effice agnoscuntur, verum etiam coraque corruptum habere, ac spiritum, & quantum huic dolis diabolique abundat inventis, tantum illud esse quibuscumque sceleribus paratum ita ut homo verfutus, dolofus, calidus nequebit non efficiatur; quia iuxta S. Gregorium, non solum quolibet frans est iniquitas, verum etiam quilibet peccatum, & quilibet iniquitas species est fraudis, atque mendacii, & quemadmodum alterum sine altero non potest, homo sine fide, est etiam sine conscientia, in omni sceleri pronus, quia rebus in omnibus fallere novit. Hoc de causa S. Augustinus verfutus, imprehebe fidei homines filios, & servos appellat Demonis, qui est pater mendacii, & contra vero illi, quibus rectum est cor, in Scripturis vocantur Dei filii, qui sancto episcopi spiritu aguntur.

IL 1. Nulla ratio, nulla utilitas, nulla consideratio excusare potest mendacium, calliditatem, & malam fidem. 2. Omnia ad illa evertenda conjurant, divine, & deterrimunt, quod proximo adserunt illum decipiendo, simulque justitiam, & charitatem violando; 3. Injuria, que fibimeti pifi infestat, conscientiam suam oneranda ea noxa, que non ita facile reparatur, & ut loquitur Sapiens capite 1. Oe, quod mensura, occidit animam.

1. Injuria, que fit Deo, qui suprema veritas est, & qui per mendacium dedecore afficitur. 2. Injuria, & deterrimunt, quod proximo adserunt illum decipiendo, simulque justitiam, & charitatem violando; 3. Injuria, que fibimeti pifi infestat, conscientiam suam oneranda ea noxa, que non ita facile reparatur, & ut loquitur Sapiens capite 1. Oe, quod mensura, occidit animam.

1. Nulla ratio, nulla utilitas, nulla consideratio excusare potest mendacium, calliditatem, & malam fidem. 2. Omnia ad illa evertenda conjurant, divine, & deterrimunt, quod proximo adserunt illum decipiendo, simulque justitiam, & charitatem violando; 3. Injuria, que fibimeti pifi infestat, conscientiam suam oneranda ea noxa, que non ita facile reparatur, & ut loquitur Sapiens capite 1. Oe, quod mensura, occidit animam.

1. Nulla ratio, nulla utilitas, nulla consideratio excusare potest mendacium, calliditatem, & malam fidem. 2. Omnia ad illa evertenda conjurant, divine, & deterrimunt, quod proximo adserunt illum decipiendo, simulque justitiam, & charitatem violando; 3. Injuria, que fibimeti pifi infestat, conscientiam suam oneranda ea noxa, que non ita facile reparatur, & ut loquitur Sapiens capite 1. Oe, quod mensura, occidit animam.

1. Nulla ratio, nulla utilitas, nulla consideratio excusare potest mendacium, calliditatem, & malam fidem. 2. Omnia ad illa evertenda conjurant, divine, & deterrimunt, quod proximo adserunt illum decipiendo, simulque justitiam, & charitatem violando; 3. Injuria, que fibimeti pifi infestat, conscientiam suam oneranda ea noxa, que non ita facile reparatur, & ut loquitur Sapiens capite 1. Oe, quod mensura, occidit animam.

1. In quo consistat sinceritas, atque simplicitas Christiana, que exus distat a falsa prudentia mundana, & a crassâ rusticitate hominum, nullo preditorum ingenio, nullaque institutione exculторum. 2. Simplicitas hoc tantum Deo accepta est, quantum ille mendacium, duplicitatem, & verfutum perhorrebat.

1. In quo consistat sinceritas, atque simplicitas Christiana, que exus distat a falsa prudentia mundana, & a crassâ rusticitate hominum, nullo preditorum ingenio, nullaque institutione exculторum. 2. Simplicitas hoc tantum Deo accepta est, quantum ille mendacium, duplicitatem, & verfutum perhorrebat.

1. Numquam nos vel a Deo, vel ab hominibus ruitores esse, quam cum rebus in omnibus sine dolo, & simulatione agimus. 2. E contra vero omnia nobis & a Deo, & ab hominibus metuenda, cum uitium astu, mendacio, verfutus: tandem enim veritas aperiatur, & prava fide defecta, Dei, hominumque odio, & ultioni sumus obnoxii.

1. Cordis restituto, & sinceritas virtus est, quam propter exteris homines diligunt, at amorem propter exteris infrequentem est, & hodiore dis in omnibus vite statibus, ac negotiis, necnon erga hominum genus rarissima. *Totus mundus in malis potius est.* 1. Jo. 5. 2. Duplicitas, simulatio, & dolis vita sunt, quae maxime oditum, a quibus maxime cavendum est, & quae maxima parunt detrimenta; nihilominus illa effigere non conatur, quia amor proprius, ac utilitas nostra feste illis accommodantur.

1. Vehementer errant, qui christianam sinceritatem, & simplicitatem pro stupidiitate, ac defectu mentis interpretantur. 2. At vehementes adhuc errant cum veritatem ac dolum veram prudentiam putant.

VII. Cur Deus a Christifidelibus petat puerorum sinceritatem, atque simplicitatem.

1. Quia aptissima, vel dicam melius, unica tuenda innocentia, evitandique peccati, ratio est semper agere secundum conscientiam, & cum rectitudine cordis, quam nulla cupiditas, ac nullus cogitatio detorquere potest. 2. Quia haec dispositio est maxime opportuna ad virtutes omnes acquirendas, & exereendas. 3. Haec melior, & facilior via est omnia munera sua obsequi, Deoque fidem fervandi.

1. Mortalium omnium interest oditis mendacium, & calliditatem; sive enim malorum omnium est causa, que acciderint, & hodie in terris accident. 2. Difficultas ab alienis dolis cavendi, & dolor, quo ex fraudibus, pravae aliorum fidei confundimur, causa esse debet, ne quicquam fallamus.

IX. 1. Qui dolo, ac verfutis uitio, ut proximum fallat, se ipsum proximum fallit, & in se ipsum operatur. 2. Non potest fallere Deum, qui pravam illius intentionem videt, omnisque cordis suus seruitur.

Hoc dicit Bib. Tom. III.

XV.

Fonter, Autoreisque, unde hauriri copia potest ad propositas Contionum brutorum quibus obstat etiam exornandas.

*S*anctus Augustinus duos edidit libro de mendacio, ubi exegit hoc tractat argumentum.

*S*ancti Patres

Idem de re eadem loquitur etiam in Enchiridio cap. 18. & 22.

Idem in Psalmum quintum explicans illa Prophet. *Perde omnes, qui loquuntur mendacium, docet, veritatem tacere non semper esse mentiri, & mendacium semper esse pescatum,*

Idem libro *Quaestiones in Gen. q. 26.* ostendit S. Paterianus Abraham non esse mentitum, cum Sarum forem suum dixit.

Idem lib. 14. de Giro. Dei ostendit *Mendacium esse mendaciam Patrem, auctoremque, & hoc ipsum docet trist. 42. in S. Jeannem.*

Idem sermon. 52. docet illum amare, & querere mendacium, qui in rebus terrenis suam constituit felicitatem.

S. Gregorius lib. 8. Moral. cap. 38. Egregiam habet descriptionem Christianae simplicitatis, quam sapientiam appetat.

Idem lib. 4. Reg. explicit quonodo simplicitas comedere accedere debet prudenter.

Idem in Psalm. 4. Panit. explicit quid sit cordis restituto, & simplicitas.

Idem lib. 18. Moral. haec explicans verba Job c. 27. *Donec superpetat huius in me, non loquuntur labia mea iniquitatibus, nec lingua mea meditabitur mendacium, prolixum habet de mendacio sermonem.*

Idem lib. 6. Reg. loquitur de dissimulatione, & quoniam in casu licet dissimilare.

Idem in 2d. 5. Panit. ostendit bona restitutio, & simplicitatis.

Idem lib. 4. Epist. 3d. simplicitatis conditions exponit.

Idem lib. 5. in Job describit characterem hominis duplicitis, & dissimilati; & id ipsum fere alii vocibus inquit lib. 2d.

*I*dem

Item lib. 9. loquitur de fraude, ac dolo, & docet quod modis peccatum hoc committatur.

S. Chrysostom. hom. 63. in S. Matthaei confessio christiana simplicitatem cum puerilis.

Item hom. 7. in Acta ostendit, liberetur necepsitudinem intricam hominibus fraude, doloque carabinus.

Item hom. 63. in ad. Acta, docet simplices, & corruptum habentes facile salutem suam operari, & pro illis potissimum oculum factum fuisse.

S. Hieronymus in capite 18. Sancti Matthaei latini prosequitur puerilis innocentie cum Christiana comparatione.

S. Ambrosius in hunc S. Matthaei locum: Quicunque humilitate se fecerit parvulus ipso & in Exhorto ad virg. eamdem iniustitiam comparationem.

Item lequens de S. Satyro in Monet, illius simplicitem, & restitudinem laudat.

Item lib. 3. de Officiis c. 17. ostendit quemam fides habeatur hominibus rectis, & dolo carentibus.

Item lib. 3. de Officiis docet bona fide agendum, neque fraudibus utendum in tractatibus, qui sunt.

Tertullianus contra Valentianos aliquid ad verba filii Dei columba simplicitatem preferit prudentiam serpentis.

S. Cypranus in Epist. ad Donatum loquitur de fraudibus, quae in iustitia administratione committebantur, & Salvianus scriber contra hac peccata decimat.

P. Poiri libro de scientia Sanctorum traditum secundum, cap. 1. late diffidit de spiritu recto, & sincero, & de spiritu duplice, ac dissimilato.

P. Cordier tom. 3. Familia sancte c. 20. §. 7. & 8. agit de fraudibus Mercatorum, & Opificum.

P. Caulinus in Aula sancta, tract. 2. sententia 11. agit de dolis, & simplicitate.

Moralis Christiana in Pater, lib. 3. fech. 4. art. 5. loquitur de falso testimonio, & mendacio; & lib. 8. fech. 4. art. 3. loquitur de mundi spiritu, de fraudibus, & dolis, qui inter homines exercentur.

In libro de falsitate virtutum, quem edidit D. Epist. unum habetur caput de sinceritate, & alterum de feccitate fiduciae in tomo 1.

Abbas de Bellegarde in considerationibus de morum elegantia fufus agit de sinceritate.

P. Heliocorus Parisenis, Capuccinus in sermonibus de voluntatis, sermone 9. de conversatione loquitur de sinceritate, ac mendacio.

Macharius in Horis Pastorum tract. 4. fech. 16. verba facit de mendacio.

P. Theophilus Renaud in Theol. mor. tom. 2. de virtutibus lib. 4. fech. 11. cap. 15. loquitur de sinceritate, & simplicitate Christiana.

Raynerius de Pisis titulum habet, ubi agit de fidelitate, & alterum ubi de fraude, ac dolo, ac tertium de mendacio.

Drexellius in Phaseno cap. 35. 36. 37.

Liber, qui inscribitur, Guerre aux vices, pralio 26. contra mendacium.

Mathias Faber conc. 5. in Dom. 7. post Pent.

Idem conc. 6. in Dom. 8. post Pent.

Specimina sermonum pro Dominicio tomo altero argumento 2. in Dom. 14. post Pent.

Maimbourg, tomo 2. sermone pro feria tertia post primam Quadragesima, domin. de bona fide in negotiis omnibus, que aguntur, adhibenda.

Sermones castigati Patris le Jeune, tomo 5. serm. 4. de mendacio.

Sermones in omni Ethica Christiana argumenta, tomo 3. argumentorum particularium serm. 7. de bona fide, & sinceritate.

Auctor idem pro feria sexta hebdomada quinta in Quadragesima sermonem habet de falsa prudentia.

P. Ludovicus Granatenfus in locis communibus. Título Veritas.

Buffon in Viridario, titulo Simplicitas.

Idem, titulo Mendacium in Panario.

Peraldus. De peccato mendacii.

Labathus, titulo mendacium.

Summa Predicantium, siendo mendacium.

PARAGRAPHUS III.

Loci, Exempla, & Applicationes Scripturarum kotic Argumento.

Scis; dixit Deus ad Abraham, quod simpliciter corde feceris; & id est custodi te ne peccares in me, Genef. 20.

Scis, Deus mens, quod probes corda, & simpliciter diligas, unde & ego in simplicitate cordis mei longe oblixi universa haec. 1. Paral. 29.

Erat vir ille simplex, & rectius. Jobi 1. Deus (Deus) natus & decipiens, & cum qui decipiatur. Job 12.

Deus non projicit simplicem, nec pergit manum maligios. Job. 8.

Nos meniemus, nec decipies, unusquisque proximum suum. Lev. 19.

Filius hominum, si quoque gravi corde? aut quid diligenter vobis, & queritis mendacium? Psalm. 4.

Perdes omnes, qui loquuntur mendacium. Psalm. 5.

Ladis delecta, in corde & corde locuti sunt. Psalm. 11.

Dominus sunt veritates a filiis hominum; vana locutus sum uniusquam ad proximum suum. Ibid.

In circuitu impi ambulant. Ibid.

Salves facit recto corde. Psalm. 7.

Abominationis Domini est omnis illus. Prov. 3.

Cum simplicibus seminatio ejus. Ibid.

Abominationis Domini cor prostratum, & voluntas ejus in eis, qui simpliciter ambulanti. Prov. 11.

Spiritus sanctus disciplina effingit filium. Sap. 1.

In simplicitate cordis quartus Dominus. Ibid.

Qui ambulas simpliciter, ambulas confidenter. Proverbs. 10.

Qui ambulas simpliciter, salvus eris: qui perverbius graviter vici, concidet semel. Ibid. 28.

Pondus & pondus, mensura & mensura: nimirum abominabile est apud Deum. Prov. 20.

Rectis corda latris. Psalm. 96.

Quam bonus Israel Deus hic, qui recto sunt corde. Psalm. 72.

Domine, qui habitabili in tabernaculo tuo? . . . Qui loquuntur veritatem in corde suo, qui non egit datum in lingua sua. Psalm. 14.

Qui nimirum mendacius, hic pascit ventus. Proverbs. 10.

Malus obedit lingua iniqua, & fallax obtemperat labiis mendacibus. Prov. 17.

Vanitatem, & verba mendacia longe sue a me. Proverbs. 30.

O, quod mentiris, occidit animam. Sap. 1.

Sex sunt qui odit Dominum . . . preferentes mendaciam, tamen fallaces. Prov. 5.

Abominationis est Dominus labia mendacia. Prov. 12.

Verbum mendax iustas deservit. Prov. 13.

Falsus testis non erit impunitus, & qui loquitur mendacio, perirebit. Prov. 19.

Dolors tota dies meditacionem. Psalm. 37.

Vir fidelis multum laudabitur. Prov. 28.

Non inventis fraudulentus lucrum. Prov. 12.

Simplicies iustorum dirige eos, & supplementum perire faciat. Prov. 11.

Meliora sunt vulnera diligentis, quam fraudulenta offuta ostentis. Prov. 27.

Qui machina cogitationes pessimas. Prov. 6.

Qui fadis foream incider in eam, & qui volvit lapidem, revertere am eam. Prov. 26.

Qui decipit iustos in via mala, in interitu suo cornuet: & simplices possedunt bona ejus. Prov. 28.

Potius fuit quam affidantes viri mendacia & perfidias, autem omnes hanc deridabantur. Eccli. 20.

Mores hominum mendacium sine horribile: & confusio ilorum cum ipsi sine invenit. Ibid.

Opprobrium negram in hinc mendacium. Ibid.

Opus duplex corde, & labii sceleris. Eccli. 2.

Pro anima sua ne confundaris dicere verum. Eccli. 4.

Ante omnia opera verbum verax praecebat se. Eccli. 37.

Noli velle mentiri omne mendacium; astudizias enim illum non est bona. Eccli. 7.

Noli arare mendacium aduersus frarem tuum: neque in amicum similiter facias. Ibid.

Amico fidei nulla est comparatio, & non est digna perniciose aurum. Eccli. 6.

Argentei contra bonitatem fidei illius. Ibid.

Omnis pector probatur in duplice lingua. Eccli. 5.

Possimus mendacium sicut usquam, & mendacio protinus sumus. Haie 28.

Desiderant lingua suam loqui mendacium. Jer. 9.

Maledictus dolosus. Malach. 1.

Ut immundus mensuram, & augeamus fidem, &

Supponamus fratres dolos. Amos 8.

Sic ferme usque, sibi, sibi: non, non, quod autem his abundanter est, a malo est. Matth. 5.

Nisi officiamini sicut parvuli, non interabis in regnum celorum. Matth. 18.

Confiteor tibi, Pater, quia non auctoritate sapientie.

& revelasti mihi. Matth. 11.

Eccles. vere iustitia, in quo dolus non est. Jo. 1.

Illi (Damon) homicida erat ab inizio, & in veritate non fuisse: quia non est veritas in eo

cum loquitur mendacium, ex propriis loqueris, qui mendax est, & pacem ejus. Joann. 7.

Volo vos sapientes esse in bono, & simplices in malo.

Ad Romanos 16.

Malitia parvuli osteta. 1. ad Corinth. 14.

Deponentes mendacium, loquimini veritatem unusquisque cum proprio suo: quoniam sumus invicem membra. Ad Ephesi 4.

Obedite dominis carnalibus in simplicitate cordis vestri.

Ad Ephesi 6.

Gloria nostra haec est, testimonium conscientia nostra,

quod in simplicitate cordis & sinceritate Dei, & non

in sapientia carnali conversati sumus. 2. ad Corinth. 2.

No quis circumveniens in negligeatorem suum. Ad Thessalonici 1.

Non fraudantes, sed in omnibus fidem bonam ostendentes. Ad Titum 2.

Hoc ergo, ut sitis sinceri, & sine offensa in diem Christi. Ad Philippi 2.

Vir duplex animi. Jacobi 1.

Deponentes omnem malitiam, & omnem dolum, &

simulations, & levitatis, sicut modo geniti infantes, rationabilis, sine dolo, lac concupiscere. 1. Petri, cap. 2.

Qui peccatum non fecit, nec inveniens est dolor in ore ejus. Ibid.

In ore errorum non est inventum mendacium; sine macula enim sunt. Apocal. 14.

Omnibus mendacibus, pars illorum erit in flago ardenti iugis igne, & sulphure, quad est mors secunda. Apocalypsi 21.

Virum fidelem quis inventeret? Prov. 30.

preferat mendaciam versipellit. Prov. 14.

Vir versutus odiois erit. Ibidem.

Homo, qui blandi, sicut serpens loquitur amicis suis, rete expandit gressus ejus. Proverb. 29.

Qui fideliter agunt, placent domino. Prov. 12.

Verba oris iniquitatis, & dolus: astitis omni via non bene. Psalm. 33.

In lingua ista, quem ambo concordant, comprehensus est per eorum. Psalm. 9.

Lacrima aperta, & offendit eum: & incidit in foveam, quam facit. Psalm. 7.

Qui statim lapidem proximo, offendit in eo: & qui laetatur aliis ponit, periret in illo. Eccli. 27.

Inquire tibi aliquem fidelem virum, qui est secum. Ibid.

Tob. 5.

In ore suo pacem cum amico suo loqueris, & occulere positis in iniurias; numquid super his non visibilo, dicere Dominus? aut in gente hisusmodi non alicuius anima mea? Jarem. 9.

Exempla ex Veteri, Novoque Testamento deponuntur.

Initio fiducia est quia Gabonitis promissa proponuntur, & simplices possedunt fidei illius.

E exempla, que nobis Scriptura suppeditat, seu de fidelitate, & bona fide, ieu per fiduciam & sinceritatem defectu fuit, ut recentri vix possint: afferant nonnulla, que pricipia sunt, & magis insignia.

Præclarum habemus exemplum magnæ restitutiois, ac ratiō fidelitatis in Iofue erga Gabonitiam. Factum fatus prolixe capite non libri Iofue narratur.

Mortalibus omnibus terrore incusat rumor mirabilis transitus rubri mari, quod sub Iraelitarum pedibus aruerat; atque alia miracula, que in hujus populi gloriam Deus fuerat operatus, perterritore Gabonitiam, qui veritate in Iraelitarum manus deciderat, convernunt Iofue, & plurimi usi sunt artibus, in illum sibi delinquent. Simularunt, se ex remotissima regione accedisse, atque ut longam iter crederet emensi, calceos, velefus suas diffuerunt, ut fidem adstruerent, quod illi itineris longitudine sufficiat atrita.

Cum se hic in situ obtulissent Iraelitarum imperatori, dixerunt illi, te propter pacis, atque amicitiae cum eis, & contrae fidei contrahendere desiderium tantum labris suscepisti, atque enixa precibus fatigantur Iofue, ut postulatis subficeribet. Non sensit fraudem Iofue, nondum enim regionem illam, incolatique eius cognovet: dictis eorum adhuc fiducem, & quin aliquid praecaveret, non enim diffidat illius, & postquam ante eum faciem populi petebant, concepit. Sed non multo post pravum illorum intellexit fidem, verum noluit idcirco pacem infringere, quam illis promiserat; & aliorum perfidiam corripuit, ex hostiis manibus evadere non potuit. Cum enim per defert portam fuisse clanculum egressus, Assyrii illum perfecte apprehenderunt, & adduxerunt ad Regem, qui rationem populi perfidie illius, & postquam ante eum faciem liberos ipsius trucidari iussisset, illi tandem oculos eruit, ferreisque onus vinculis Babylonem misit, ut gentes omnes ex illius exemplo intelligerent, quaenam sit affidencia perfidie.

Fraudulenter antequam ipse demon est, qui sub serpenti forma primis parentibus suum fecit, eisque perfidia, ut Domini præceptum infringenter; ac inde mendacium pater appellatus fuit, & qui illum imitantur, in Scripturis filii ejusdem dicuntur.

Haudy Bibl. Tom. III.

Genes 9 capite underrigissimo videmus pravam Labani fidem erga Jacob, & quomodo illum fefellerit, Liam pro Rachel, quam illi in conjugem spopondere, subtilius. Libri videntur capite 34. legimus fraudem, quia usi sunt Simon, & Levi filii Jacob, ut uiciferent injuriam a Simeon, ejusque pars foret sibi illatum. In Exodo referuntur dolis, quibus usi est Pharaos, ut Dei populum opprimeret, & quomodo non ficerit illis, quia promiserat Moysi, & Aaron, qui ad eundem Dei nomine fuerat locati. Primo Regum libro intussum, quomodo Saul nihil intentum reliquerit, ut Davidem perderet: in secundo autem crudeliter Iospe prodidit, quia Aman in amicitia pugnis decollatus occidit. In libro Esther, quod Aman fecerit, ut Mardochaeum, & cunctos totum Iudeorum nationem occidione deteret? Exempla haec, atque plurima fatis nota sunt; ut non minus nostra supplicia, quibus Deus multeavit has perditiones, quas impunes obirent non putant.

Simplicias, & sinceritas. Patriarcharum tabernacula in dignis venientiis Legi viorum.

Bone fide, atque sinceritas perfecta videri potest in antiquis Patriarchis, aliquique nonnullis veteris Testamendi egegit virtus, quia in eorum factis, veritate, itineribus, vita, & morte deprehenduntur neficio quid simplicias, ac sinceritas ab omni fraudis suspicione abscentes, ac sinceritas ab omnibus fraudis suspicione abscentes, quia illis reverentiam conciliat. Ecce illa ipsa eorum texta encomia, illoque nobis in exemplum proponit. Huius nota sunt Abel, Noe, Abraham, Isaac, Jacob. Job in hac virtute exsultuit, Scriptura enim eum virum simplicem, hoc est regulam, sincerum. Deoque fidelem appellat. Spiritus Sanctus in tota Sancti Tobie vita, ac preceptis, quibus sancti ambuit filium, admirabilis nobis probat exemplum, in quo omnis innocentia, & recta, pura, ac sincera anima simplicitas niter.

Ex Sancti Iosephi Eleazar exemplo dicere possumus, quam turpe, ac vero bono indignum sit sinceritate exire, ac idus ut, ubi de divina legie servanda vel Religione telefonio peribendo sermo est. Cum Sanctus hic vit jubetur legem violare, vel rogaretur, ut saltet patrem, sibi carnes afficeri, quibus vocis poterat, ne videatur eas affectio, que prohibite erant, & profane existimabantur; quid illi respondit? Ea, qua sum, state indignum est, hac uti fraude, quia scandali occasionem praebet plurimi, qui exemplo nostro in errorum inducentur. Similiter hoc nullum decet statim; quoniam omnes homines, & iudeumque omnes illi sunt, alii praeberet tenetur sincera fidelis, & non diffimiliter pietatis exempla.

Ex Patriarche Joseph, cuius vita fuit virtutum optimorum exemplar, innocentia, patientia, charitatis, submissiois providentia divine, esse quoque potest exemplum fidelitatis, quoniam omnis fides admiratur. Fratrum suorum turpi proditione, ut omnibus constat, ad indignum redactus fuit servitum, cuius tempore summa cum reverentia, & humilitate paruit Domino, a quo emptus fuerat; verum fidelitatem suam potissimum probavit, cum domino ad stuprum sollicitanti, atque in praevis periculis virtutem eius vocanti respondit: Dominus meus omnia mea fidei commisit; vix ea novit bona, que possidet, inquit de rebus omnibus absolutum disponit facit; et, prates te unum, concepit; quomodo ergo tantum facit patrare poenitentem Dei, & heri mei odio, atque indignationis objiciens?

Iesus Christus non solum quatenus Deus, veritas est essentialis, ut ipso ait: Ego sum via, veritas, & uita. Verum etiam quatenus homo Deus nihil nisi verum dicere poterat; omnia illius facta recta erant, atque tendebant in Deum, omnis illius vivendi ratio sincera erat, sine simulatione, & dolo, ut leuissimum. Petrus in 1. Ep. c. 2. Qui peccatum non fecit, nec invenerit in ore suo. Ita nulla virtus est, quam sepius in lego nova commendaverit, quemadmodum nulla est, quia spiritus exercitetur, pluribus modis ostenderit. Juxta Apostolos facta simplices esse, uti columbas, propter, nisi efficiunt tamquam parvuli, hoc est simplices, innocentiae, sine fraude, ac fine dolo, sciti infantes, nobis Dei regnum interclusum est. Denique adorante Dei in spiritu, & veritate non aliud est, quam Evangelica simplicitas, que effectu corde puro, & recto in viis Domini, & praecipitiorum eius observantia incedamus.

Mundi Salvator elegit homines rudes, illiteratos, incolutosque, ut gratia in eorum radiante parum apta simulatione majorum inventent dispositionem simplicem. Ex Evangelio, quod eorum ministerio promulgari cuperat: qui cum esse debent omnium Fidelium prototypi, opus erat, ut agnoscerent ex simplicitate, quae precipitus est character religiosus ab ipsis praedicande. Neque ideo putas ingesta elatoria, menteque

Apostolorum simplicitas.

magis subiles nequaquam posse cum mentis sublimitate, & acuminis conjungere simplicitatem, quod egreditur praefitterum Cypriani, Ambrosii, Augustini, Hieronymi, atque Ecclesie oracula, in quorum spiritibus religio eque similes est, & cum majestate conjuncta; verum opus erat, Apostolos, primos illas lapides huius edifici super angularem Jeju Christi lapidem politos magis manifestam habere cum divini Instauris sui simplicitate similitudinem.

Christianis religionis primordium spectari potest taliter, quam infraferuntur prime statu mundi, qui in eo fidem intentum reliquerit, ut Davidem perderet: in secundo autem crudeliter Iospe prodidit, quia Aman in amicitia pugnis decollatus occidit. In libro Esther, quod Aman fecerit, ut Mardochaeum, & cunctos totum Iudeorum nationem occidione deteret? Exempla haec, atque plurima fatis nota sunt; ut non minus nostra supplicia, quibus Deus multeavit has perditiones, quas impunes obirent non putant.

Primum, & dum illum fidelium simplicitas, & honestitas.

Christianis religionis primordium spectari potest taliter, quam infraferuntur prime statu mundi, qui in eo fidem intentum reliquerit, ut Davidem perderet: in secundo autem crudeliter Iospe prodidit, quia Aman in amicitia pugnis decollatus occidit. In libro Esther, quod Aman fecerit, ut Mardochaeum, & cunctos totum Iudeorum nationem occidione deteret? Exempla haec, atque plurima fatis nota sunt; ut non minus nostra supplicia, quibus Deus multeavit has perditiones, quas impunes obirent non putant.

Car. Deus vocatur. Deus veritas.

Christianis religionis primordium spectari potest taliter, quam infraferuntur prime statu mundi, qui in eo fidem intentum reliquerit, ut Davidem perderet: in secundo autem crudeliter Iospe prodidit, quia Aman in amicitia pugnis decollatus occidit. In libro Esther, quod Aman fecerit, ut Mardochaeum, & cunctos totum Iudeorum nationem occidione deteret? Exempla haec, atque plurima fatis nota sunt; ut non minus nostra supplicia, quibus Deus multeavit has perditiones, quas impunes obirent non putant.

tiri, & meditari mendacium. Mendacium mortalis non numquam ex precipiti potius effutendi sedatione, quam ex nequitia; atque tunc levius est crimen, quam cum data opera, & meditato mentitur. Sed quocunque intercedat dixerint inter haec mendacia; quicunque, si uero veritatem dilexerit, in neutrum labetur.

Redempti me Domine Deum veritas. P. 30. David Propheticus afflatus spiritu Salvatorem Deum, veritas appellat; & S. Joannes Spiritum Iesu Christi vocat Spiritum veritatis. Cur omnes ha gloriose qualitates?

car hi tituli adeo speciosi, atque magnifici? Non factis est dicens illum Deum nostrum esse; addendum est, Deum esse veritatis, ut in hujus amorem adducamus, atque ut omnia mendacia genera evitemus, quia proprie opus sunt Demonum. Verum si Iesus Christus Deus est veritas, Demon, ut ita dicam, Deus est mendacio: hic illud inventus; hic illus primus est auctor. Quid heresis? quid idolatria? quid impietas est? Hec omnia criminis mendacium sunt, & hec omnia mendacia sunt opera Demonis.

Non plus sapere, quam sperare sapere, sed sapere ad fabriaciam. Ad Rom. 13. St. Paulus Apostolus nos palam docet, quid sit Evangelica simplicitas, cum veritate, ne sapientiores simus ultra quam fas est: etenim quemadmodum Dei filii religionem constituit per scandalum, & stultitiam crucis, quia omnes humani prudentie leges eruerit, vult, discipulos suos perhorrescant carnis prudentiam, quam reprobant, & quidquid mundum sapit, quem toties maledicto percussit. Evangelica simplicitati nihil adulteratur magis, quam haec sapientia, quam politici, ac cerebra affectant ingenia, quibus sapientia videtur simplex agendi ratio, qua homines virtute pradiut utuntur. De his loquitur Deus, cum ait: Perdam sapientiam sapientium, & prudenter prudentiam represabo. I. ad Cor. 1.

Parvulus sagittas suas in pharetra, ut sagittas in obscuris. Psalm. 10. Veruti homines, Propheta inquit, primi in imperi partem, calidus, voraxq[ue] fuit, eumque vulpem appella. Et Dominus, ad illius duplicitatem, fraudemque significandam, & tantum abutit, quod Dei filius ad illius tribunal adductus, ac judicatur, in eis gratiam velle operari miracula, ut ne verbum quidem illi responderet fieri dignos. Non loqueris ho in loco de Judea, perdidit, & pridie, quod peccatum at aliud pertinet argumentum.

Magis manifestum supplicium, quod exercuerit Deus in eos, qui carent sinceritate, ac fraudibus agunt, illud est, quo Ananias, Saphronius perculsi, & quod in Actis Apostolorum referuntur. A grum fumam verdiderant, pretinque parte articulare ad Apoliolos, ad quos premium integrum feli allatores receperant. Verum prava eorum fides illis vita fuit. Dominus erant pecuniae suis, quam sine illa iniustitia servare poterant; sed quod mentitum sunt, nullam numeris, quod ostrebant, invenierunt gratiam, & fraudis fusi infingem peccatum.

Exemplum Ananias, & Saphronis.

Mendacium, & frus lacrinas queruntur.

Quid res finitimes, & in quo confundit. Mendaciam faciunt, ut sapienter menteo, & sapienter faciunt, quod evanescent. Idem, Moral. c. 3.

Non solum in falsis verbis, sed in simulacris operibus est mendacium; mendaciam nempe est se Christianum dicere, & opera Christi non facere. Idem.

Habeo simplicitatem columbem, ne enigmam machineris dolos, & serpentis astutias, ne aliorum supplicieris infidem. Non multum dilat a vito vel decipere posse, vel decipere Christianum. Hier. Epist. 13. ad Paul. de Inst. Mon.

Dens illos, caloris sapientie secretis illustrat, quos terreni sapientis, & simplicitatis nihil habent confidant. Idem, in Proverb. Salomonis.

Mendaces faciunt, ne & vera dicentes non credantur. Idem, Epist. 37.

Incauta est simplicitas, minime quicquam suspicatur, quia a malo libera est. Greg. Nazianz. Orat. 4.

Idem simplices notarum apud illos, & hoc ratiu, non etiam sapientes, quasi fassim deficere cogatur a simplicitate sapientia; Donatio uirginum iuventutis, oportet prudentem, ut serpentes, & simplices ut columba. Tertull. contra Valent.

Etoe, fratres mei, prudentes sicut serpentes; & simplices columba. Duo enim sunt que annua adiuvia sunt, ut unum sine altero, aut parum aut nihil omnia proficiat. Author. Serm. ad fratres in Eremo.

Rerum omnium praecepsissima est veritas, & extrema malitia linea, mendacium. Basili. in Proem. lib. de Spiritu Sancto.

Mendacium est diabolus fortis. Idem, Epist. 79.

Viro mendaci sacrificium patet. Hieron. Epist. 7.

Quid aliud castolorum negotiorum uita, quam frus?

Salvianus, l. 3. de Gubern.

Visa sibi (litigantium) quid aliud quam meditatione dolis, & crux mendacii est? Idem, l. 4.

ille prudentior judicatur qui perior est fallendi. Petrac. 1. l. 2. de remedio utriusque fortuna.

Nunc nec promiscuus modus est, nec premisa frangendis pudor ullus. Idem, lib. 1.

PARAGRAPHUS V.

Quid ex Theologia penit. hoc in argumento valeat deponi.

PARAGRAPHUS IV.

Loci, & sententia Sanctorum Parrum in hoc argumento.

Lingua dolosa est ministra falsitatis, lingua dolosa est aliud in corde gestantium, aliud sine promentum; sed in his subversio, in his subversio. Augustin. in Psalm. 10. In omnibus.

Verbius nisi ad fallaciam, non ad quod instituta sunt peccata. Idem in Enchirid. c. 2.

In lingua agitur dolus, cum aliud ore profertur, aliud patitur regitur. Idem, in Ps. 14.

Demon mendacium genuit, quod a nomine audivit. Idem, in Joann. c. 24.

Vix bonus, est circumvenientur ab aliquo, de omnibus ratione bene judicar, quia sicut est in omnibus. Ambros. lib. 3. Offic. c. 10.

Ait Salomon, innocentem credit omni verbo; non impetranda faciliter, sed laudanda bonitas. Idem, Ibid.

Quis decor est porci, ubi violator fidis? Idem, l. 1. Offic. c. 29.

Quis hoc reprehendat in Sanctis, qui esteris de suo est.

S. Incertus quatenus moralis est virtus, est quando cordis expansio, & redditus mentis, qua effectit, certos & beatos sensus nostros promanus sine ambigibus, sine distinctione, sine fisco, ubi illos aperte tenemur; & quae præstat ut sine veritate, & cum simplicitate operatur, & res nobis conciliat amorem, ac benevolentiam eorum omnium, cum quibus agimus. Dixi autem, sententia illius sinceritas moralis est virtus; quia non deit naturalis; etenim quemadmodum non defunt, qui suam naturam fortes, ac strenui sint, ac alia fortis fuerint ingenia; non defunt quoque ex ipsa natura simplices, & sinceri fibem vim inferentes cum simulatione quadam ut coguntur ... Sinceritas porto, que virtus est, habitus est acquitius, naturalem percipientes sinceritatem, efficiens, ut ratione dñe operetur, ac docens, homini nonnquam contra proprium sensum agendum est, neque in tota vita sua ratione dolis, & dissimulationibus utendum.

Christianiana sinceritas, de qua hic quæstio est, & de Christiana Sacra littera simplicitatem vocant, non est, ut na sinceritate.

Apof. 10. 1. Invenit Iacob in uero, quod uero, & facta con-

for-

foemantes aetate legi, qui omnes prohibet in verbis mendacium, in corde duplicitatem, & in actionibus mendacium. Sacer Textus huius sinceritati plura nomina attribuit, quia totidem sunt praecula ejusdem enim. Illam modo vocat spiritum rectum, qui recta non adducit ad Deum, & nullam pati potest veritatem; modo simplicitatem appellat, quo nomine ipse etiam Dei filius in Evangelio illam appellat, atque cordis numerus, qui ex corde procul expellit nequitiam, & fraudem, & aliquando etiam spiritum Dei, vel spiritus veritatis oppositus spiritui hujus mundi, qui non aliud est quam error, dolus, atque mendacium. Demum magno virorum virtus nuncupatur.

Sinceritas, quae totes in scripturis sub simplicitatis nomine commendatur, erat veluti proprius primorum fiduciarum character; ita illi ex verborum sinceritate, ex fiducia in promissionibus adimplendis, ex ingenio candore, ac bona fide erga eos omnes, qui cum illis agebant, dignificerent, utique hic christiana religio spiritus eius intelligeretur, cum iustitibus sacri Baptismatis aquis abluebantur, alibi indebantur vellibus in signo innocentia, quam receperant, & quam servare debebant candore, & simplicitate morum suorum, totiusque vita sua, iuxta illa Principis Apostolorum verba: *Quis meo geniti infans, sine deo lac concepit, I. Petr. 2.*

Ex his, que nuper de sinceritate, & cordis restitu-
tione dicta sunt, faciliter est oppositorum vitium naturam cognoscere, videlicet duplicitatis, veritutis, fraudis alienumque id genus vitiorum, que nomine tenus differunt, & que ut plurimum, coniuncta sunt. Principe ex quo sunt, in Biblio vocatur modo spiritus duplex, modo spiritus mendaci, & modo spiritus mundi, propterea quod opponitur spiritui Iesu Christi, qui veritas est, & spiritui Evangelii, qui est simplicitas.

In mendacio nonnihil peculiare inventur, quod ut S. Augustinus, & post hunc S. Thomas docent, in eo profutum est, quod aliquis contra mentem dicatur, ut pro vero habeatur, quamvis falsum sit, aut tale existimat. Quod si quis falsum dicit verum putans, hic, doctores ejus, materiae tantum mendacium facit; quamobrem statuunt aliquod discrimen inter mentem & dicere mendacium; quia illud est aliquod contra mentem, & cogitationem alterius, hoc vere non item.

Doctores idem vulgo tria mendaci genera distingueant: prius per jocum, ac voluntatem dicitur; alterum dicitur officiosum, quod nocet nemini, & immo prodest potest illi, in cuius gratiam profert; tertium vocatur perniciosum, quod semper est cum proximi-detrimento conjunctum. Cumq[ue] haec verae peccata sunt; sed priora duo a S. Augustino levibus criminius accentuantur; tertium vero suape natura mortale est; quia unicus sufficiens cognitionis defectus, vel damni, quod infertur, levitas, efficer possum, ne tale habeatur.

Ironia, aliquid loquendi figure mendacia nequeunt existimari; quamvis aliud significent, quam quod verba in propria significazione despiciuntur; etenim qui eas profert, tunc vobis, vel verborum ambitione satis ostendit, quid velut innuere, & quid ad alii fit.

Hoc ipsum adiudicandum est de officiosis verbis, per quae alias testatur, quo in pretio illos habemus; qui enim illa audit, scire debet, quod si gniscent, & qui profert illa, semper in pretio habentur tenet proximum suum, atque id palam testari, ubi officium, vel urbanitas postulat; & cum hoc ex urbanitate sit, sine adulatio, & immoda exaggravatione, mendacio nomine infirmatum non potest.

Nobis debet esse perfunsum tamquam de certissima veritate, cum mendacium sapientia natura sit malum, numquam quacunque ex causa licere posse: quamvis id fieret ut aliquis honestus, aut vita consenseretur; & ex vitiorum sententia erueretur; verbo ut mundi totius salvi proprieceatur, quae res omnes aucter excusationes, omnifelis praeceptus, qui possent asserti, qualis est bona intentio, vel finis, quem sibi intendendo aliquis potest proponere. Verum est, S. Augustinus inquit, canam, finem, ac intentionem plurimum ad actionum nostrarum merita, vel demerita conferre, sed quia ex seipso mala sunt, numquam bona esse possunt, quacunque causa, fine, ac intentione sunt. Quod si in Scripturis videmus mortales aliquos laudibus celebrari, eo quod mendacio, vel alia sunt, velut Egyptias obliterantes, quae simulationes, & mendacio maribus Israelitarum filii vitam servarunt, S. Augustinus respondet, non laudari mendacium, sed miserationem, & horrorem, quo detestata sunt impia facinus, quod juste fuerant perpetrare. His addi-

tatem, bone fidei luxuriam, & non imitari illum copiarum Duce, qui diuersum trigesita pectus inducias, noctu hostiles agros depopulabat, dicas, in industria nihil cautum fuisse de noctibus. Ex collectione Orationis, Gallica Academia oblatissim anno 1703.

Cor hominis abyssus est, cuius penetrari tenebrae nequeunt; mens est, cuius inum inveniri non potest; novi orbis species est adhuc detegendi; labyrinthus est, ubi via omnes invicem implicantur, & confunduntur, & ubi qui longius procedit, magis erro viam decipitur, qui illinc expedire se valat. Cæsus est, in errorem inducens perpiscificum quilibet, qui sequitur illum; presfigator est, qui ea videnda exhibet, que non sunt, qui decipit, qui fallit, qui eorum etiam oculis illudit, qui attentus oculorum aciem in illos intendunt, quin ne tentiant quidem. Ex paraphra quadam apologeticam Terrulliani.

Deus simplices eligit, quibus rectum est cor, pre-

Rara inter homines

superbus animabus meritiorum suorum idea tumidis, illos contemnitibus, qui in Dei viis ambulant, qui religiosus preceptis ejus obediunt, & quos non prævi sermones, non irrationes, non impiorum proba a via virtutis detorquent. His se communicat Deus.

Cum simplicibus formicinio ejus. Abbas de Bellegarde in proverbia Salomonis.

Fallax amicus amicum verbis suis fallit. Difficilis est ab inimico decipi: ab hoc enim nobis inimici causamus; blanditus illius apud nos suspicione non vacat. Verus illius non addimus fidem, aque nullam prætermittimus fedulitatem, ut illius dolos, arteque eludamus; sed quomodo nobis cavere possimus ab eo, qui necessarius est, & quo uti familiariter? qui blanditus os, habitumque genes seipsum, & operam suam tibi mancipat, ac jurestrando pollicetur se pro te vitam ipsam. In discrimen quocunque adducatur. Laqueus hic subdolus est, ac in illum facile impinguimus. Idem.

Veritatem vide nolumus, cum aliqua opus est cura, atque vigilancia; ut illum inveniamus; sed non defunt occasions, in quibus illa nonnuptios convenerunt, & in quibus illum adipiscere cogemur, nisi multa ad illum evitandum arte uteremur. Non enim defunt nonnuptios homines tanta prediti charitate, qui nos ex errore, & illusione, in qua versamus, conentur eruisse; sed amor proprii nihil intentum, nihilque inausum relinquit, ut tantum avertat incommode, neque iis caret artibus, quarum opus voti reus fieri possit, quoniam illis, qui præclarum hoc fibi praefare conantur officium, tantum dolorum testaf, tanquam odium; tot pretaxus excogitat, ne credat ei, quia de suis fibi detectibus narrantur; tanta pollet inuidia, ut in iis, a quibus errata sua notantur, majora deprehendat, atque nequit redargut judicia, quia sibi minus iudicata sunt, ut nemo vere inveniatur, qui veritatem eidem aperienda subire periculum... Itaque ex quo offendit aliquis non probare in omnibus illius agenti rationem; statim vel invidia, vel alterius cuiuspiam segritudinis animi suspicio obiurit. Cum autem nemo talis videri velit, inter homines quadam coniunctionis species sit, ut eos dissimilant sensus, quos vicim inveni, & nulla conventio est, qui melius seruerit, quippe iniurit amori proprio, qui paucissimum careat. *Defunimus ex proximo. Ethicorum præceptorum tractatu primo capite quinto.*

Onnes summis viris fallendis navant operari, non maiorum navant, ut immos errore aliquo liberant. Hoc unum discrimen inter urestus statutum. Nemo turpe efficiuntur, ut veri sensus tui internoverentur; fatem enim illi, quid fibi faciendum forent, fibique præcaverent abs te, qui illos deludere gofis. Nulla prudentia refiere valer dolis illius, qui ad fallendum compotus tibi sumat operam, ac pro te semper vitam ipsam in discrimen efficiuntur; bona sua, exultationem, amicos, omnia tibi se deuovere; sub præclarâ hac specie duplice animum celat, si ob simulatum aliquam tibi interitem meditatur inferre; quomodo dolosus huiusmodi illecebris falli non potest? quomodo capere potes, ne in laqueos incidas homini, ut te in errorem inducat, ipsa amicitia signa adhibentis, qui te fibi necessarium simulat, ut tuum secretum extorques, & qui tibi omnia policeat auxilia tunc temporis, quo tibi cladem inferre meditatur? Idem.

Veritas inter denam omnium nebularum caliginem, qui illi offundunt, viam semper fibi aperit. Aliquot semper intertent radia, quæ superbie accidentant incommoda, eamque pacem perturbant, quam illa fibi adiutavit procurare. Sententia, quæ voluntario ininitio errori, numquam certa, ac tute sunt. Notandum est, quod quemadmodum maximus defectus est videre nonnihil veritatem, ita neque in nobis metropolis fateri volumus hanc pravam animi affectionem, non fecus ac in aliis; ideoque non multi videntur, qui fateantur, se iniquo animo ferre, quod hac fibi aperitur. Hac exprobatio ex quo alia quavis

duplicet; & ut verbo me expediam, obtinere veleant gloriam amandi veritatem, & voluptatem numquam illam audiendi. Idem.

Supponendum est, unumquemque, cum hinc sciatis nemini jucundum esse de suis detectibus certiores fieri, inde vero nostram fibi confare nolit ininiticius paratus esse, ut seipsum ab hoc eximiat charitatis officio, nihilque nobis aperiat eorum, que vel ipse de nobis sentit, vel ab aliis sentit cognoscit. Itaque nisi hunc obicem abfuterimus, ac ipsi ultra quodammodo veritati occurrimus, alios ad eam nobis patefaciendum hortantes, & ea sinceritate, de qua nulla fibiori possit suscipio, tefantur nos illi gratiam habituros quomodocumque id fecerint, atque ita diffipientes metum, quo nostra fibib[us] odia confare verentur; semper nobiscum fallacem hanc moderationem servabant, quia in plurimorum rerum, quas no[n] nobis plurimum prodebet, ignoranta detinuerunt. Idem.

Hominum plerique incomprehensibiles sunt; contra mentem suam palam loquuntur, & agunt: & fere certas.

semper intelligentem est oppositum eorum, qui dicunt. Os, & cor raro contentant, neque bonam fidem, neque sinceritatem habent, personam semper gerunt, nihilque non simulatum in illis reperitur. Homines huiusmodi sunt civilis societatis flagellum, & ab illis semper cavidum est, ne decipiamur. Illud mirabile est, quod sepius majorem laborem, & curam impendunt, ut similes, & taciti faciant, quam qui impenduntur, ut veras virtutes, quibus solidum inest meritum, adspiciuntur. *Abbas de Bellegarde in consideracionibus de sinceritate.*

Honesto viro indigenum est fallere.

Magna infirmitas est, ac turpis imbecillitas contra propriam loqui conscientiam, ut illis placemus, quos in partes nostras pertrahere contendimus. Honestus vir neque simulare debet, neque fallere, neque mentiri; neque proprios sensus exire, ut induat alienos, qui ratione nequamque consentiant. Verum neque tanta præferenda rusticitas est, ut in rebus, que nullo in discrimine habentur, & ubi modicum obsequio eos nobis delinire posset, palam offendamus. Etenim quot homines suis excidere negotiis propter importunam sinceritatem, que animos hominum exasperat, eosque nobis effectu inimicos? Idem.

Poli ci civili societatis contenta.

Polici, qui suis tantum commodis student, & qui honestati præferent utilitatem, docent, eum qui diliguntur nequit, nescire suscipiuntur confunduntur. Omnia peccatum mitit negotia sua, qui eam jactat sinceritatem, quia nihil severitas remittat. Oportet scire illis abdandis, quos odit, & quos perdere desideras; necnon obsequium, & exultationem illius profiteri, quem omnino contemnis. Quia artes, & simulationes, si omnino necessaria sunt, ut nostra confundamus utilitati, profecto honesto viro abdicanda sunt. Quod si eo in gradu es, ubi plurimorum tibi habenda sit ratio a quibus tua pendet fortuna, hominum difficultum, quos loci sui dignitas duros, ac inexorabiles effect; non idem tamen turpiter illis assentiari debes, & laudes prosequi iniquitates, quas nimis crebro operantur; sed palam illis aperire quid sentias, atque tanto studio, diligentia, arte illis tua proponere confusa, ut ea tenaciter amplecti, quamvis vita, ac utilitas eorum ratio aliud fudeant. Idem.

Fallaces blanditiæ in civili societate labes sunt, & malas fides sunt humanæ societatis perniciose.

Similares & inimici anima indicunt. Cur illis abdandis, quos odit, & quos a te quam remittiuntur velles. Minus turpe efficiuntur, ut veri sensus tui internoverentur; fatem enim illi, quid fibi faciendum forent, fibique præcaverent abs te, qui illos deludere gofis. Nulla prudentia refiere valer dolis illius, qui ad fallendum compotus tibi sumat operam, ac pro te semper vitam ipsam in discrimen efficiuntur; bona sua, exultationem, amicos, omnia tibi se deuovere; sub præclarâ hac specie duplice animum celat, si ob simulatum aliquam tibi interitem meditatur inferre; quomodo dolosus huiusmodi illecebris falli non potest? quomodo capere potes, ne in laqueos incidas homini, ut te in errorem inducat, ipsa amicitia signa adhibentis, qui te fibi necessarium simulat, ut tuum secretum extorques, & qui tibi omnia policeat auxilia tunc temporis, quo tibi cladem inferre meditatur? Idem.

De fide in promissioni buswanda.

Si quid amicis policecum, nullis utendum est ambagibus, & equivociis; male audit, qui promissi fidem non præstat, & sinceritate vacuous deprehendit. Plerique hominum felicitanter promittunt, quidquid ab ipsis petitur, quin certo scient, utrum promissionem adimplerent, aut velint, aut valeant. Hec levitas illis constat contemptum eorum, quos fallunt. Ubi aliquid polliciti sumus, citius, quam heri potest, fidem nostram liberare debemus, qui efficacius, ut alii promissam ex-

PARAGRAPHUS VI.

Deleto ex Aſteſtis, recenſoribusque Concionatoribus loci hujus Argumenti.

Qumvis honesti viri aliis placendi studium famam, cum esse deceat, non decet tamen, hoc illum confilii capere, ut similes, fallere, mentiri audiat; quippe nihil magis adversatur honesti hominis characteri, quam nequitia sinceritatis integumento abscondit, vel sempiternis veritatorum ingeniorum, qui simulationibus se se tegunt, & involvunt. Apages has artes, dolos, malas ambages, fraudes, omnemque simulationes, que adhucunt, ut per fas & nefas propositum sibi finem homines aſequantur. Necesse est, honestum virum earum rerum omnium, quas pollicetur, prestare fidem, atque præferre integrissimam equitatem

Honestus honestus, vel, octo deneratur.

Veritas, fe-
litas, octo
deneratur.